

Stručni rad

OBILJEŽEN SVJETSKI DAN VIDA

Dijana Penava, prof. biol.i kem.

Ivana Kozić , prof. eng.j. i pov.

Osnova škola „August Cesarec“ Ivankovo

Sažetak

Učenici osmoga a razreda Osnovne škole „August Cesarec“ u Ivankovu 12. listopada 2023. godine obilježili su Svjetski dan vida. Ostvarena je suradnja s Udrugom za gluhoslijepe osobe grada Osijeka i Osječko-baranjske županije. Tijekom sata razrednika učenici su imali organizirano predavanje, vježbu, radionicu i vježbu znakovnog jezika. Učenici su učili pisati na mašini Braillovim pismom. Koristili su rekvizite pomoću kojih su doživjeli svijet gluhoslijepih osoba. Vježbali su pristupiti osobi na pravilan način s ciljem da steknu povjerenje osobe kojoj je to potrebno. Vježbom uz pomoć slušalica i naočala učenici su se kretali hodnikom škole, učili strpljenju i razumijevanju. Znakovni jezik učili su na način da povezuju znak rukama i značenje riječi. Brzo su povezali i usvojili jednoručnu i dvoručnu abecedu. Saznali su puno o osobnosti osoba koje su gluhoslijepe, njihovoj iskrenoj komunikaciji i pozitivnom odnosu prema drugim osobama. Susret sa stvarnim situacijama učenike pokreće na djelovanje i promišljanje. Svaka aktivnost koja kod učenika potiče pozitivno ponašanje potrebno je češće uvoditi u praksu.

Gljučne riječi: Svjetski dan vida, gluhoslijepe osobe, Braillovo pismo, znakovni jezik, kretanje

1. Uvod

Dana 12. listopada 2023. godine u Osnovnoj školi „August Cesarec“ Ivankovo obilježili smo Svjetski dan vida. Osjetila su osnovni mehanizam čovjeka za svakodnevno funkcioniranje. U razgovoru s djecom oni smatraju da je vid jedan od najvažnijih, treba ga zaštititi i čuvati. Međutim, što je s onim osobama koje su tijekom nekih trauma ili posljedica bolesti izgubili vid. Kako se kreću, na koji način komuniciraju, što je važno tijekom njihovog svakodnevnog života i kako im pomoći. Učenici su izrazili želju otkriti odgovore na pitanja koja ih zanimaju. Djeca sve svoje aktivnosti podrazumijevaju pod normalno, teško doživljavaju tuđe prepreke, poteškoće ili probleme u kojima se netko nalazi. Vlastitim iskustvom tek dožive stvarni problem i realnost situacije. Nastavnica hrvatskoga jezika često ističu važnost čitanja lektire. Mnogim učenicima ne čitaju lektiru i to im se „ne da“. S ciljem da se djecu probudi iz njihove monotonije, ali i da dobiju odgovore na njihova postavljena pitanja nastavnica engleskog jezika Ivana Kozić i nastavnica biologije i kemije Dijana Penava organizirale su obilježavanje Svjetskog dana vida s učenicima 8.a razreda.

2. Suradnja s Udrugom gluhoslijepih

Nastavnice su u goste pozvale članove Udruge za gluhoslijepih osoba grada Osijeka i Osječko-baranjske županije. Cilj udruge je osobe s gluhoslijepoćom aktivno i potpuno uključiti u društvenu zajednicu. Jedno od područja djelovanja udruge je odgojna i obrazovna, a to podrazumijeva provođenje specifičnih edukacijsko-rehabilitacijskih radionica za djecu. Iz Osijeka došle su prevoditeljice za gluhoslijepu osobu Maja Berger i Silvija Bosilj, učenicima su donijele razne rekvizite pomoću kojih su približile način života i funkcioniranje takvih osoba.

2.1. Kako pristupiti gluhoslijepoj osobi?

Povodom boravka predstavnika udruge za učenike je pripremljeno predavanje, zatim radionica i za kraj učenje komunikacije znakovnog jezika. Tijekom predavanja učenici su upoznati kako pristupiti osobi koja ne vidi, na koji način ju primiti za ruku kako bi se osoba osjećala sigurno. Prezentirano je kako osobi pomoći da sjedne i ustane (vidjeti sliku 1.).

Slika 1. Provedba vježbe kako pristupiti gluhoslijepoj osobi i pomoći joj da sjedne

2.2. Korištenje Brailleovog pisma

Iz udruge su donijeli pisaci stroj s Brailleovim pismom. Za stroj je potreban poseban papir. Sam proces pisanja nije jednostavan i brz. Učenici su isprobali ispisati svoje ime. Naglasak je na pravilnom držanju prstiju i pritisku na tipke stroja kako bi se pravilno na papir utisnulo slovo (slika 2.).

Slika 2. Pisanje na stroju

Svi su htjeli pokušati ispisati svoje ime, a najčešći komentar je bio: „To nije lagano i jednostavno.“. Zanimalo ih je koliko dugo se tiska knjiga na Brailleovom pismu, ima li ih u knjižnici za posuditi i koliko čitaju osobe koje ne vide. Saznali su da glohoslijepi imaju svoje virtualne književne susrete, gdje razgovaraju o pročitanim djelima te da jako vole čitati. Njihov doživljaj čitanja puno je jači od našeg doživljaja. Njihov svijet nije bombardiran svim vizualnim informacijama iz svijeta pa njihov osvrt na pročitano djelo je drugačije, pročišćeno i emotivnije.

2.3. Praktična radionica o iskustvu gluhoslijepih osoba

Nakon predavanja i pisanja započela je radionica. Prvi dio radionice odnosio se na kretanje kroz hodnik škole, spuštanje niz stepenice i penjanje uz stepenice, ali uz vodstvo. Iz udruge su donesene naočale i slušalice. Kada bi učenik stavio naočale i slušalice u potpunosti se prekine osjet sluha i vida, te osjete kako izgleda svakodnevnica gluhoslijepih osoba (vidjeti slike 3. i 4.).

a)

b)

Slika 3. a) Učenici sa slušalicama i naočalama (rekviziti za vježbe); b) šetnja stubištem

a)

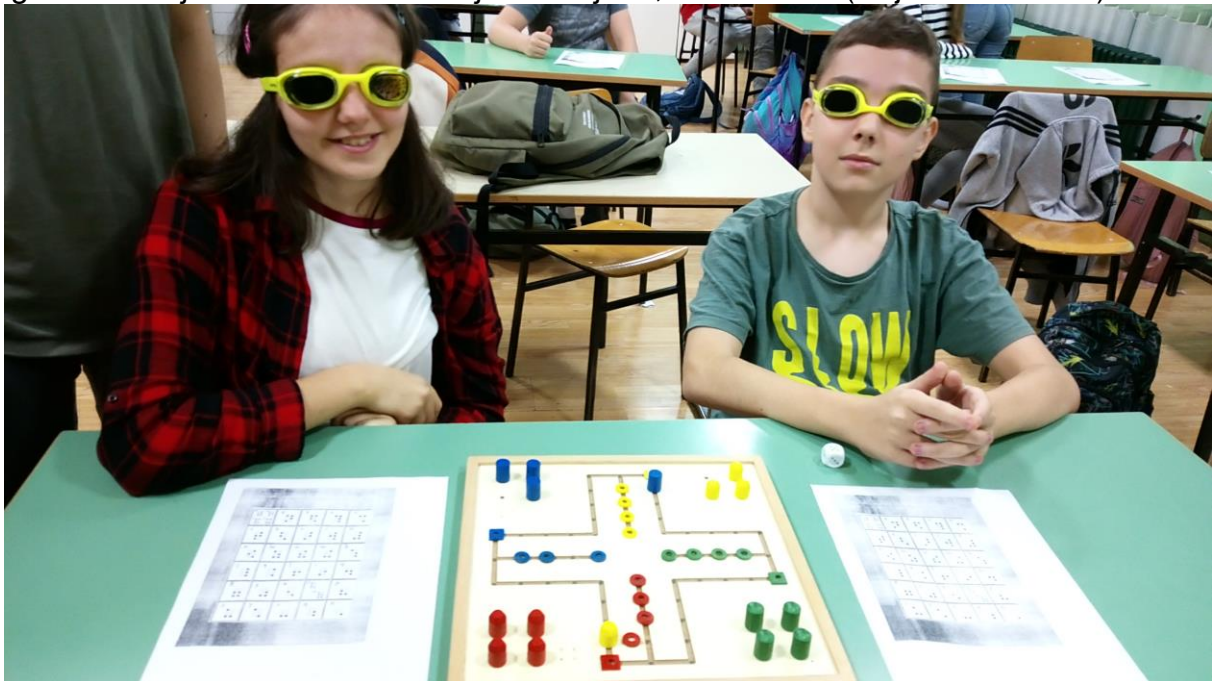
b)

Slika 4. a) Šetnja hodnikom; b) šetnja stubištem

Učenci je objašnjeno da tijekom kretanja kroz neki prostor obavezno je osobi koja ne vidi opisati gdje se nalazi, koga susreće, kako izgleda prostor kojim se kreće. Ovaj dio radionice djeca su emotivno doživjela. Osjetili su koliko je važno vjerovati drugima, povjerenje za iskrenom pomoći drugih. Vježba kretanja kroz školske hodnike, susretanje s preprekama poput stepenica. Djeca koja su izašla iz učionice na vježbu i djeca koja su se vratila s vježbi nisu bili isti. Oplemenjeni s jednim velikim iskustvom koji su mnogi i prenijeli na papir i zaključili da su sretni što su zdravi, kreću se samostalno i sve oko sebe mogu doživjeti te se kretati samostalno, ali i koliko je važno pomoći drugima i imati razumijevanja i strpljenja ukoliko se susretnu s osobama kojima je potrebna njihova pomoć.

2.4. Društvene igre

Osim što gluhoslijepe osobe čitaju knjige, one se sastaju i igraju društvene igre. Učenci su zaigrali domino, karte, memori, šah i čovječe ne ljuti se. Nije bilo lako ni igrati se zaključili su učenici. Bilo je tu smijeha, trudili su se (vidjeti slike 5. i 6.)

Slika 5. Tijekom igre „Čovječe, ne ljuti se“

Slika 6. Tijekom igre šaha

Primijetili smo da su učenici bili smireniji, koncentriraniji i razina strpljenja bila ih je puno veća od uobičajene. Kada bi stavili naočale i slušalice, a igrali neku društvenu igru uočili smo da djeca jako koriste osjet dodira, ali i promišljanju. Nije bilo trenutka da djeca gube strpljenje ili u slučaju da ne pobjeđuju da odustaju ili ne žele više igrati jer „nešto nije uredu“. Sada su se još više trudili, bili su smireni, promišljali su i pokazali veći stupanj tolerancije prema suigračima.

2.5. Znakovni jezik

U posljednjoj fazi organiziranog druženja s predstavnicima iz Udruge gluhoslijepih učenici su učili komunicirati znakovnim jezikom. Vježbali su jednoručnu i dvoručnu abecedu (vidjeti sliku 7.). Primjeri osvrtu učenika prikazani su na slici 8.

a)

b)

Slika 7. a) Učenik dvoručnom abecedom prikazuje svoje ime; b) učenice vježbaju

Mislim da je ova radionica
 bila jako lijepa jer sada puno
 više cijenimo svoj vid, sluh i glas
 i imamo više razumijevanja za
 one koje navedeno i remaju.
 Osim što je bilo lijepo bilo je i zabavno,
 a najviše mi se svidio znakovni jezik
 koji sam oduvijek imala želju naučiti.

a)

Na radionici za gluho nijeme mi je
bilo jako zanimljiva. Naučila sam jako
puno novih i zanimljivih stvari. Saznala
sam na koji se način oni koriste
stvarima koji se koriste u svakodnevnom
životu. Biti gluho nijem više ni malo bilo
i sad sam više cijenim to što mogu
u potpunosti čuti i vidjeti.

b)

Udruga mi se jako vidjela, na neki način
otvorila oči, postala sam drugačija i počela
sam više cijeniti svoj vid i sluh. Postala sam
zahvalnija na tome što se mogu slobodno
kretati, čuti i vidjeti. Dobra smo radili vježbe
bilo je strašno, nekako čudno ali opet povereno
zato što smo naučili činiti. Bilo je zabavno

c)

Slika 8. Osvrti učenika

3. Zaključak

Zahvaljujući trudu Udruge gluhoslijepih učenici su puno naučili, razvili osjećaj za druge, jačali samopouzdanje i kvalitetnije vrednovali obavljanje svakodневnih obaveza poput odlaska u školu, druženje s prijateljima. Ova radionica bila je najuspješnija radionica provedena na satu razrednika. Obuhvatila je brojne aktivnosti koje su dotaknule svakog učenika na promišljanje, razumijevanje i odgovornost. Zaključili smo kako sve navedene aktivnosti povoljno utječu na mentalno zdravlje djece. U njihovom svijetu veliki problem je što će obući, zašto baš to moram sada, učenje i sl. kroz sve navedene aktivnosti djeca su naučila kako biti zahvalan i na malim sitnicama te pokazati i da male sitnice mogu donijeti sreću. Zahvaljujemo se djelatnicama udruge koji su kroz svoje navedene aktivnosti ujedinile zdravstveni građanski odgoj i uspješno sve prezentirale učenicima. Učimo djecu da budu mladi ljudi puni razumijevanja i spremni za pomoć svima kada je to potrebno. S učenicima je provedena evaluacija iz koje se najbolje može zaključiti o uspješnosti provedenih aktivnosti (vidjeti sliku 8.).

4. Popis literature

1. ByShe.hr. Kako Odgajati generaciju Alfa? 3R – recept za Suvremeno Roditeljstvo. URL: <https://she.hr/kako-odgajati-generaciju-alfa-3r-recept-za-suvremeno-roditeljstvo/> (22.11.2023.)
2. Hrvatski savez gluhoslijepih osoba Dodir (2023). Zdravstvo za sve - smjernice u radu s gluhoslijepim pacijentima.